

Universal Declaration of Human Rights - Limba, West-Central

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ku Kolon ko ka kuloho ko ka wɔɔ yo wɔ Kafaydo

Madenketima:

Ba masimɔkɔ, yiki mene/in thiiya ba mandin ka bɔnsɔn ba ka biya-metin, wuna madenketima kuyankan, thiiya in mathɛben ka faydo fooma, Ba maniyɔ maka biya-meti mathɔnkɔy ka bi tɔni namɛn, ba sisa thɔrɛ in manakasi ka tha thukuma tha ka biya-metin be luke ka faydo ba bin sisa mathɛben in magbonkoli malɔhɔy, ka thana paliyande, wun sise helɛn thapɛn tha boyɛ ka biya-metin hutete

Ba wun kɔndɛ niyɔ wu lɔhɔy mene wɔmeti kɔndɛ pithita ba wundɛ hukɔthɔ ma niyɔ makanaman ka muruthe wo fun wundɛ.

Baana sethiniyo wundɛ, thiiya ba ka wɔmeti kɔndɛ niyɔ ka thɔn ban fooma.

Wun kɔlɔhɔ ba katin tande mathimiyande ka biya-meti fooma ka faydo. Hugbɔnho ka faydo fooma, ho dɔma na Unaytɛd Nesɔn, kɔsiniyɔkɔ ka kulaniya ko kolo.

Ba kɔthɔ thiiya mɛnɛ, sembɛ in makahi ma ka wɔmeti, e wun tɛpiyande ka thiiya ba bayapɛn in yeremɛn be kɔsiniyɔkɔ ba lukande hugbɔn hunthe ba sisa kuyankan, wu niyɔ malukunade maka ɲakɛkɛn foma adunkunɔkɔy ka tha banthe, wun niyɔ lukande in ɲakɛkɛn fooma ɲugbɔn ho thantɛ han, ho dɔma na Unaytɛd Nesɔns, ba kɔthɔ thiiya ba ka wɔmeti.

Wun tɔnɔn na kperekethe, ka dɔma, na masimɔkɔ ma thiiya mɛnɛ kuyankan mena ma gbɛn ka ma duɲunɔkɔ maman.

Mawuma

Mapɛnkande manfooma tepe na

Kukulon koka kuloho koka wɔɔ yo wɔ ka faydo, ɔna biya bohitande maka biya-meti ka faydo fooma, ka wu manke wɔɔ yo wɔ ba bɔha ku kolon konko ka huthukuma nama han wundɛ ba bɔha sɔbɛ bathaniya mɛnɛ ba sisa yiki in thiiya ka biya be lukande fooma ka faydo, ba kitiyɛ wɔɔ yo wɔ kama sethiniyo ma wundɛ sethinya ka faydo man.

1. Malukunande Malenke man

Biya-meti fooma be kiyo ka kuyankan in kasɛmbɛ mɛnɛ in ka yiki. Binde kin ba niyɔ in masimɔkɔ, maka yiina wo ka hu wendi yande.

2. Malukunande Maale Man

Wɔɔ yo wɔ kin kuloho mɛnɛ kuyankan ka kulon ko. Wundɛ ka ba fakinande wɔɔ yo wɔ kama nɛki ma wundɛ neke in tɔnaman, niyɔn wo panke, wo bɔlɔ, wo fufɛ, mindo sinthe fooma, min kin ku loho ko kentɔ.

3. Malukunande Mataati man

Wɔɔ yo wɔ kin in fɛɛra ba niyɔ in sii, ekuta kuyankan, e wundɛ pamo.

4. Malukunande Mamanan man

Wəmeti ka ba boho ka hu waline, e niyo gbən, e niyo thərə. Huwaline kiŋ ba tana niyɔ ka biya-meti hutete.

5. Malukunande Masəhi man

Wə yo wə kaa ba niyo nakasi, iŋ thərə man mama wo ka feli.

6. Malukunande Masəŋ-manthe man

Wə yo wə kiŋ maloho ba kothiyo kame wo kame nəŋ tepee thəŋ ba.

7. Malukunande Mason Maale man

Biya-meti fooma kiŋ siŋthe ka thən baŋ, kufakande ka hutete kanameŋ ba pamo iŋ thəŋ baŋ, ba thana fakinande, wu sisi mateti ka ku kolonko iŋ ba paməkə wooniŋ sisiye thərə.

8. Malukunande Masənka-taati man

Wə yo wə kin fəera haŋ ba kə wukahe e baŋina ba thənkəy ba wə ba niyo baŋ, wuna thəŋ baŋ kahati.

9. Malukunande Masəŋ-manan Man

Wə yo wə ka dərəŋ ba neko bakpon e boho, e thiyo ka hukpələn, mənə ba kantho ka kəkəŋ ko kiyo wundə ko.

10. Malukunande kəhi man

Wə yo wə kiŋ in fəera ba kəsiniŋo ka wuthunbe iŋ bakəsəŋni be ka kuyankaŋ mənə be thunbe ba dethiwa kuloho ko kanaman mənə wundə bohito ko iŋ thəŋ baŋ.

11. Malukunande Kəhi-iŋ manthe man

1. Wə yo wə, wo kata ka kubasi, wundə ka ba thonkino thaa niyo kəsiniŋo nəŋ na tepe thəŋ ba na, e wundə dunkuno fəera ba kəsiniŋa.

2. Wə yo wə kaa ba dunkuno kuthonko ka thən ba thaa niye kiyo ka kəkən nama ko, ɔ thuhan mandi kama ləkə ma boho wundə, toniyo kasi ba danande kasi bande ka thəŋ ba kama ləkə ma bohito waawo beŋ ma.

12. Malukunande Kəhi-iŋ Kaale man

Wə yo wə, kaa ba tuto sembe, ba wali ba kanama, ka hunpo ho kanama, ka yiki ba kanama, ka ŋa thagba ŋa wundə kpalita. Wə ka baa niŋ thiyəkə aliko ba tetiya yiki iŋ makothiyo ma kanama, wə yo wə kiŋ maloho ba pamo iŋ thəŋ baŋ ka balin ba baŋ.

13. Malukunande Kəhi-maaati Man

1. Wə yo wə, kiŋ maloho ba niyɔ kuyankaŋ ba kaa ka wundə thimo iŋ ba niyɔ ka kəkən naman.

2. Wə yo wə kiŋ iŋ maloho ba pena kəkən, ndoo kəkən, thitha kəkən nama e wundə helen duwa ɔ tenkilina ka kəkən namaŋ ko.

14. Malukunande kəhi-iŋ Manan Man

1. Wə yo wə, kiŋ iŋ maloho ba thara e ka dənɔ ka kəkən mənə kiŋ ba niyo bali ba thənkəy ka kəkən nama kon.

2. Maloho ma beɲ kaa ba thanthiyo baana thiiya wo ba bohitoko ba ba thənkəy ba ta wundɛ nii hukəminament o ba tetiya thəɲni ba ka Unayted Nesəns.

15. Malukunande Kəhi-inj Masəəhi Maɲ

1. Wəə yo wə kiɲ inj maloho ba niyɔ ka kiyo wundɛ ka.

2. Wə kaa ba thanthiyo madəɲə ma ka kəken nama ko ɔ ba thanthiyo ba səkita kəken ku fəena ba dəma na kəna kiyo wundɛ.

16. Malukunande Kəhi-inj Masəmanthe Maɲ

1. Bayapəɲ inj yərəmən be thanke funja, be kəriɲitəyta nin hunpo, kəken namen, ku laniya ko kanaməɲ, kiɲ inj maloho ba dɛɲandɛ/yəntandɛ e dethuwa hunpo ho kanamen. Biya be bən kin inj maloho ma sinthe maaka dɛɲa/yənto, inj ma kahudəɲə be pathi.

2. Hu dɛɲandɛ ha kiɲ ba kəə na wo wathe wəɲ, in wəɲ yərəmɛ wəɲ, mɛy kathabanthɛ ba dɛɲandɛ.

3. Nkpɛɛɲ ki na dəma hunpo ka faydo. Ki kpɛɛɲki kiɲ inj maloho ba pamo kama dəɲiyandɛ mənɛ kəken ko kanaməɲ ka bali yoo bali.

17. Malukunande kəhi-inj Masəmanle Maɲ

1. Wəə yo wə kiɲ inj maloho ba niyɔ inj kɛɛ wundɛ wunthɛɲ ɔ bindɛ bilə kɛɛ banthɛ in biya bifəena.

2. Wəə ka ba tute sɛmbɛ ka kɛɛ naman baɲ.

18. Malukunande kəhi-inj Masəɲ matati maɲ

Wəə yo wə kiɲ inj maloho ba siiməkə na thimo wundɛ, inj ba thəə ka dina ba thimo wundɛ ɔ ba kpənəkə ka dina ba beɲ e thəə ka dina bafena maləkə yoo maləkə, inj hɛlɛn kulaniya ko kanaman. Wundɛ kiɲ inj maloho ba mɛyandɛ inj biya be bəyɛ ba niyɔ ka masii manthɛ ɛba thəɲina kulaniya ko kanaməɲ ka wan mənɛ rəkəkə.

19. Malukunande Kəhi-inj-Masəmanan Maɲ

Wəə yo wə kiɲ maloho ba tɛpa funuɲ kama siməykə ma kanaman, inj ba kponkila ho thimo wundɛ. Wun thəlandɛ, maloho ma beɲ kin ba bohitəkə kulaniyandɛ, e wəə yina thana tɛpɛ ba yi ba niya niɲ ba kpala mənɛ ba kponkila ka nkalɛɲ ba pankitinandɛ funuɲ ho beɲ.

20. Malukunande Kəhi-Kalɛ/kənthəkayɛ Maɲ

1. Wəə yo wə kiɲ kuloho ba komandɛ kathabanthɛ ka wuthɛbɛ. Wəə ka ba pithito ba niyɔ ka mathuɲandɛ yoo mathuɲandɛ ɔ ka nkan ka ndoo nkan ka thimo ka wundɛ.

2. [Missing?]

21. Malukunande Kəhi Kalɛ-inj Manthɛ Maɲ

1. Wəə yo wə kiɲ inj maloho ba niya wali inj hu kəminament ho ka sɛmbɛ baɲ ka kəken ko kanaman ɔ ba thiika ba hu gbəɲ ho thimo wundɛ ba kuta sɛmba baɲ.

2. Wəə yo wə kiɲ inj maloho ba bilandɛ ɔfisi yoo ɔfisi wo ka hu kəminament ka kəkɛɲ naman ko.

3. Bathimo biya ba niyɔ, bɛna hu kəminament ba niyɛ wali. Biya be beɲ ba thiikiyɛ ba bayapa mənɛ yərəmɛ ba fununiyɛ biɲ thaya ka hu kəminament ho beɲ. Bindɛ ba thiikiyɛ wo thimo biɲ ka wan ɔ ka ma rəgbəkə.

22. Malukunande Kəhi Kale-inj Maale Man

Wəə yo wə kiŋ inj maloho ba nskita kenkey ko kanaman ba Pama niŋ ba dun̄kuna niŋ feera ba masiteke kama o kama e niy wəə wo ba yiki, e puŋka niya wali, o gbəŋni ə hutaniya ho denki kenken ko kanaman ko niŋ tute lima.

23. Malukunande Kəhi-Kale-inj-Mataati Man

1. Wəə yo wə kiŋ maloho ba niya wali, ba yetha wali ba thimo wunde inj ba thunkuno maləhəy mənə ba pamo hu thana kuta wali.

2. Kufakinande kaaka kuthunkun̄ ba wəə yo wə wo ni wali. Wəə yo wə ba thunkuno siŋthe ba waliŋ ba dəŋiyande.

3. Wəə yo wə wo ni wali ba thunkuno kəpiri wo tən̄e ba yethe nama inj kubəriko kanaman alako də be niyə inj yiki ka biya-metin hutete. Kuthunkun̄ ko beŋ ba punka helen̄ ba mase ka gbethen̄ ba niŋ penki.

4. 4. Wəə yo wə kiŋ maloho ba thankina ə ba thəytə nkan̄ki niŋ mase.

24. Malukunande Kəhi-Kale-inj-Manan̄ Man

Wəə yo wə kiŋ maloho ba fəemiya inj ba dunkuno maləkə ma kəndaden̄ ba niya wali mənə maləkəyŋ makasade ba fəemiya inj kutunkun̄.

25. Malukunande Kəhi-Kale-inj-Massəhi Man

1. Wəə yo wə bathəma muthəma muten̄e ba hupethə kətə nama ko inj kubəri naman̄, kowunde ba punka kuta mu wunde bili/thəə. Wunde ba Kuta banka ba wunde inj kubəri naman̄ fure, ba punka ba maso. Wunde ba maso be thoona ə bethanthi, ə bali ba denki ba wunde niyə humən̄e.

2. Komisayŋ be inj mpay namen̄ ba maso. Mpati be kiyo ka yento/dəŋo, be tha kiya ka yento/dəŋo fooma ba kuta ma mase manthe e binde pamo nanthe.

26.

1. [Missing]

2. [Missing]

3. [Missing]

27.

1. [Missing]

2. [Missing]

28.

[Missing]

29.

1. [Missing]

2. [Missing]

3. [Missing]

30.

[Missing]
